

Aarno Särmö 1934–2017

Eteläpohjalaisen terveydenhuollon uranuurtaja, lääkintöneuvos Aarno Särmö on poissa. Aarno syntyi Seinäjoella 1934 ja kirjoitti ylioppilaaksi synnyinkaupungissaan 1953. Lääketieteen lisensiaatiksi hän valmistui Helsingin yliopistosta 1962 ja anestesiologian erikoislääkäriksi 1966.

Valmistuttuaan Aarno palasi onneksemme Seinäjoelle maakunnan ensimmäiseksi anesteziologiksi. Hänen ja uusien välineiden ja lääkkeiden myötä siirryttiin kirurgiassa ja tehohoidossa Etelä-Pohjanmaalla uuteen aikakauteen. Ainoalle anestesiaalääkärille työajan käsite oli tuntematon, ja sivutöinä Aarno Särmö hoiti myös Ähtärin aluesairaalan anestesiati, kunnes sinne saatiin oma erikoislääkäri. Hän oli — aikansa kollegojen tapaan — vain kotikäyntejä tekevä lääkäri: kodista ja lapsista huolehti tarmokas Gretel-vaimo.

Aarno koulutti monta anestesiologipolvea siinä toivossa, että joku palaisi yliopistosta. Harva palasi, ja erikoislääkäripula kesti vuosikymmeniä. Vastuu oli valtava: samanaikaisesti yhdessä salissa saattoi olla vastasyntyneen pylorusstenooosi, toisessa lonkkamurtuma, kolmannessa ventrikkeliresektio, välillä piti käydä teholla ja hoitaa halintoasiat. Päivystyksen jälkeen oli täysi työpäivä. Hänellä oli fyysistä ja mentaalista resilienssiä, palautumiskykyä, ennen kuin moista termiä oli edes keksitty.

Kriisivalmiuden kehittäjänä lääkintäluutnantti Särmön kyvyt testattiin Lapuan patruunatehtaan onnettomuudessa vuonna 1976. Sen jälkipuinti toi esiin tarpeen henkisestä ensiavusta, jota Aarno alkoikin innolla kehittää.

Aarno oli käytännön työtä rakastava lääkäri, joka hoiti potilaitaan ”manu et corde”, kädellä ja sydämellä, ymmärtäen myös hyvän hallinnon tärkeyden. Vuosina 1984–92 hän vastasi johtavan lääkärin tehtävistä jatkaen sairaanhoitopiirin johtajaylilääkärinä aina vuoteen 1997. Tuona aikana rakenteita uudistettiin suunnitelmallisesti, mutta myös laman pakottamana. Särmö oli voimakas, tahtoinen, vastuuntuntoinen ja päätöksensä hyvin perusteleva, kuunteleva ja ehdottoman oikeudenmukainen johtaja.

Särmön aikana sairaanhoitopiiri aloitti yhteistyön Tampereen yliopiston lääkärikoulutuksen kanssa, ja tutkimukseen ja laadun kehittämiseen

panostettiin. Nämä toimet paransivat sairaalan imagoa ja helpottivat lääkäripulaa.

Jäätyään eläkkeelle hallinnosta Särmö jatkoi lähes täysipäiväisenä klinikkona Ähtärin sairaalassa yli 10 vuotta, ja kauan myös Kivipuron kuntoutuskodissa sotaveteraanien lääkärinä.

Hän ei optimistina kyynistynyt vaan työ kiinnosti häntä loppuun saakka. Aarno oli kohtuuden ystävä, paitsi työn suhteen. Vasta viime vuosina vakavan sairauden heikentämänä hän malttoi hellittää työnteosta. Elämän loppumisen ja kuoleman välistä aikaa kutsutaan vanhuudeksi, ja se jäi Arnolta kokematta. Jos hautausmaalla olisi erikseen hautoja työn sankareille, hänen kuuluisi levätä juuri siellä.

Vielä eläkeiässä Särmö opetteli kitaransoiton. Monissa tilaisuuksissa hän lauloi komealla baritonillaan usein itse riimitettyjä laulelmiaan. Aarno rentoutui vapaa-aikoinaan mieluusti metsässä hirvipurukan tai uskollisen ajokoiransa kanssa. Kesälomansa hän vietti Kemiössä Gretel-vaimon ja perheen parissa.

Goethen sanoin: ”Älä itke sitä, että yhteinen aika on ohi, vaan iloitse siitä, että se on ollut”. Muistoissamme on monilahjakas, uuttera ihminen, hyvä ystävä, kunnioitettu kollega ja esimies. Aarno eli merkityksellisen elämän. ■